

RECENZIE

la lucrarea „Răspunderea statelor conform dreptului internațional”, autori Ion Diaconu, Dumitru-Adrian Crăciunescu. București: Pro Universitaria, 2023. 223 p.

Lucrarea reprezintă o încercare de a da un răspuns la o întrebare fundamentală pentru dreptul internațional — determinarea formelor și metodelor răspunderii statelor pentru faptele internaționale ilicite comise. Autorii au făcut o analiză generală al procesului de codificare a instituției răspunderii statelor în dreptul internațional, inclusiv în baza Articolelor privind răspunderea statelor pentru faptele internaționale ilicite, adoptate prin rezoluția Adunării Generale a ONU nr. 56/589 din 12.12.2001, prin care se promovează ideea asigurării unei conduite conforme cu normele dreptului internațional.

Salutabil este că autorii au încercat să acopere mai multe segmente ale instituției răspunderii în dreptul internațional, inclusiv prin enumerarea cauzelor ce exclud răspunderea internațională a statelor.

Chiar dacă lucrarea practic nu se axează pe jurisprudența internațională, în special a Curții Internaționale de Justiție a ONU, ea prezintă interes pentru cei ce se specializează în drept internațional, relații internaționale, politologie, geopolitică, argumentând că dreptul răspunderii internaționale reprezintă o instituție codificată și parte componentă a dreptului internațional public contemporan.

Actualitatea lucrării este impusă și dictată de faptul, că unul din elementele ce caracterizează dreptul internațional contemporan este formarea instituției răspunderii internaționale ca ramură de sinestătătoare. Adevărul este un numitor comun asupra unui astfel de subiect era foarte greu de găsit. Deseori pozițiile guvernelor erau diametral opuse, ceea ce a servit una din cauzele ca Adunarea Generală să amâne adoptarea proiectului în cadrul unei sesiuni ordinare. Acest document este rezultatul unei munci îndelungate a Comisiei de drept internațional, în cadrul căreia au fost elaborate un șir de prevederi principale a dreptului răspunderii internaționale ca una din ramurile de bază a dreptului internațional pozitiv, inclusiv formularea principiilor și normelor acestuia. Rezultatele acestei activități enorme vor fi luate în

considerație atât de practica internațională, cât și de doctrina dreptului internațional, care până acum conținea 277 opinii contraversate referitor la problemele de bază ale răspunderii internaționale. Considerăm, că în egală măsură va fi influențată și instituția răspunderii în dreptul național al statelor. Cerectările monografice ale instituției răspunderii internaționale întreprinse în lucrare pot servi drept exemplu al progresului la care s-a ajuns pe parcursul elaborării dreptului răspunderii internaționale în ultimii ani. Este evidentă necesitatea creșterii eficacității dreptului internațional, perfectării mecanismului său. Trebuie luat în considerație faptul că implementarea principiilor și normelor acestei ramuri în practica statelor, acceptarea din partea liderilor politici și conștientizarea în masă sunt legate cu dificultăți mari în comparație cu alte domenii, de exemplu dreptul tratatelor sau dreptul diplomatic. În aceste condiții rolul răspunderii internaționale în ridicarea nivelului de dirijare a sistemului internațional devine decisiv. Bineînțeles, că acest proces întâlnește dificultăți în calea sa, în primul rând de ordin politic. După părerea specialiștilor, dificultățile cu care se confruntă în procesul de codificare dreptul răspunderii internaționale țin nu doar de specificul acestei ramuri, dar în mare măsură sunt de ordin politic. Nimic nu poate aduce un aport mai mare la creșterea autorității dreptului internațional ca recunoașterea caracterului inevitabil al răspunderii pentru încălcarea lui.

Vitalie GAMURARI

doctor în drept, conferențiar universitar